

Sygn. akt VI Ko 44/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SO Andrzej Tekieli (spr.)

Sędziowie SO Klara Łukaszewska

SO Andrzej Żuk

Protokolant Katarzyna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2018 r.

sprawy **M. G.**, Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L.

obwinionej z art. 71 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji

na skutek odwołania wniesionego przez Ministra Sprawiedliwości

od orzeczenia Komisja Dyscyplinarnej przy Krajowej Radzie Komorniczej w Warszawie

z dnia 11 października 2017 r., w sprawie sygn. akt. D 65/17

I. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie,

II. zasądza od Krajowej Rady Komorniczej na rzecz obwinionej M. G. kwotę 840 złotych (osiemset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów obrony z wyboru w postępowaniu odwoławczym,

III. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Krajową Radę Komorniczą.

Sygn. akt VI Ko 44/18

UZASADNIENIE

M. G. – Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w L. w postępowaniu dyscyplinarnym obwiniona została o:

1. delikt dyscyplinarny z art. 71 pkt 2 u.k.s.e. tj. o to że w sprawie egzekucyjnej o sygn. (...) wykonując obowiązki Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L. dopuściła się rażącej obrzy przepisów prawa z art. 799 § 1 k.p.c. poprzez wszczęcie egzekucji z nieruchomości bez stosownego wniosku wierzyciela;

2. delikt dyscyplinarny z art. 71 pkt 1 u.k.s.e. tj. o to że w sprawie egzekucyjnej o sygn. (...) wykonując obowiązki Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w L. naruszyła powagę i godność urzędu czym dopuściła się obrzy § 6 Kodeksu Etyki Zawodowej Komornika Sądowego poprzez wszczęcie egzekucji z nieruchomości bez stosownego wniosku wierzyciela.

Komisja Dyscyplinarna przy Krajowej Radzie Komorniczej orzeczeniem z dnia 11 października 2017 r. uniewinniła M. G. – Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w L. od popełnienia zarzucanych jej deliktów dyscyplinarnych i kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążyła Krajową Radę Komorniczą.

Odwołanie od powyższego orzeczenia złożył Minister Sprawiedliwości. W złożonym środku odwoławczym sporządzonym przez upoważnionego prokuratora Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu delegowanego do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości zarzucił w oparciu o art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 483 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia który miał wpływ na jego treść poprzez uznanie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie jest wystarczający do przyjęcia że obwiniona M. G. dopuściła się zarzucanych jej deliktów dyscyplinarnych podczas gdy prawidłowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego (po jego ewentualnym uzupełnieniu w kierunku wskazanym przez Sąd) prowadzi do wniosku iż wyżej wymieniona wyczerpała znamiona deliktów dyscyplinarnych wskazanych we wniosku Ministra Sprawiedliwości z 20 lipca 2017 r. Skarżący wniósł o uchylenie orzeczenia Komisji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W złożonym odwołaniu wskazano na szereg okoliczności niewątpliwie prawdziwych i powołano trafne argumenty, nie dotyczące jednak istoty rozstrzygnięcia wydanego przez Komisję Dyscyplinarną w I instancji. Dla Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że obwiniona komornik swoimi działaniami opisanymi w zarzutach naruszyła art. 799 § 1 k.p.c., który jednoznacznie stanowi, że skierowanie egzekucji do nieruchomości dłużnika oraz składników jego majątku, do których przepisy o egzekucji z nieruchomości stosuje się odpowiednio, jest możliwe tylko na wniosek wierzyciela. Wierzyciel w sprawie o sygn. (...)nie złożył w piśmie z 7.10.2016 r. wniosku o wszczęcie egzekucji z nieruchomości (zawarte zostało w nim sformułowanie że egzekucja jest skierowana wyłącznie do:...i wymieniono dalej ruchomości, rachunki itd. z wyłączeniem jednak nieruchomości której dane podano oddzielnie pod koniec pisma – k. 1 odwrót akt (...)). W takiej sytuacji obwiniona komornik nie była uprawniona do prowadzenia egzekucji z nieruchomości, słuszna przy tym jest konstatacja skarżącego że jeżeli miała ona co do tego wątpliwości powinna skorzystać z możliwości jakie daje art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. tj. wezwać wierzyciela do uzupełnienia, sprecyzowania wniosku. Trafnie również co do zasady skarżący podnosi, że postępowaniem egzekucyjnym rządzą dwie zasady: dyspozycyjności którego przejawem jest podstawowy cel tego postępowania tj. zaspokojenie wierzyciela i formalizmu mającego chronić uczestników postępowania egzekucyjnego, w tym dłużnika przed dowolnością organów egzekucyjnych.

Żeby jednak skutecznie przypisać obwinionej popełnienie deliktu dyscyplinarnego z art. 71 pkt 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji niewystarczające było ustalenie obrażenia przez nią przepisu prawa, zgodnie z tym artykułem obraza ta musiała być rażąca. Pojęcie „rażącej obrazy przepisów prawa” precyzują i interpretują judykaty wydawane przez sądy powszechne oraz Sąd Najwyższy. I tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.12.2014 r. w sprawie SNO 61/14 (LEX nr 1583237), na który trafnie powoływała się już Komisja Dyscyplinarna w zaskarżonym orzeczeniu wskazał, że rażący charakter obrazy przepisów prawa należy odnosić do jej skutków ocenianych na tle konkretnych okoliczności gdy popełniony błąd narusza istotne interesy stron bądź innych osób biorących udział w postępowaniu lub powoduje zagrożenie dla wymiaru sprawiedliwości. Z kolei fragment z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 5.11.2014 r. sygn. IV Ko 320/14 (LEX 2185390) warto przytoczyć dosłownie bo stanowi on esencję rozpatrywanego tutaj zagadnienia. „Ustawodawca nie precyzuje co należy rozumieć pod pojęciem ‘rażące’, przyjmując jednakże należy, iż chodzi o naruszenie o charakterze wyjątkowym. W literaturze przyjmuje się (G. Kuczyński, Komentarz do art.71 uoksie – LEX), że o rażącym naruszeniu prawa stanowić będzie spełnienie trzech przesłanek: oczywistość naruszenia prawa, charakter przepisu, który został naruszony, oraz racje ekonomiczne lub gospodarcze skutki które wywołało naruszenie prawa. Oczywistość naruszenia prawa polega na rzucającej się w oczy sprzeczności między zachowaniem komornika a dyspozycją normy prawnej. Skutki które wywołuje rażące naruszenie prawa, to skutki niemożliwe do zaakceptowania z punktu widzenia wymagań praworządności, wreszcie – gospodarcze lub społeczne skutki naruszenia, których wystąpienie powoduje, że nie jest możliwe zaakceptowanie działania komornika jako funkcjonariusza publicznego w praworządnym państwie”. Powyższy wyrok wydany został przez sąd okręgowy, a więc równorzędny do orzekającego w niniejszej sprawie, niemniej Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w wyżej wymienionym składzie w pełni się z tym stanowiskiem identyfikuje.

Powracając w realia niniejszej sprawy wskazać należy, że jeżeli – jak ustaliła Komisja Dyscyplinarna i czego skarżący w odwołaniu nie kwestionował – obwiniona w piśmie z dnia 24.10.2016 r. a więc wysłanym w kilka dni po wpłynięciu wniosku, wezwała wierzyciela do wpłacenia zaliczki na wydatki, w tym m.in. na wykreślenie wpisu w księdze wieczystej i taka zaliczka została uiszczona to – mimo treści wniosku – nie było oczywiste że nie było wolą wierzyciela prowadzenie egzekucji z nieruchomości. Ponadto skoro skarżący powołuje się na art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 k.p.c. i podnosi że obwiniona w tym trybie mogła wezwać wierzyciela do sprecyzowania wniosku, sam zdaje się potwierdzać, że treść wniosku budziła wątpliwości. Wobec tego nie sposób przyjąć oczywistości naruszenia prawa przez obwinioną. Nadto wskazać należy na skutki jakie dla dłużnika pociągnęła egzekucja z nieruchomości prowadzona przez obwinioną z naruszeniem art. 799 § 1 k.p.c. Z treści skargi dłużnika skierowanej do Ministerstwa Sprawiedliwości (k.45 akt (...)) i z ustaleń komisji opartych na jej treści wynika że negatywnym skutkiem dla dłużnika miał być fakt, że zajęcie nieruchomości przez obwinioną uniemożliwiało mu sprzedaż części nieruchomości w celu spłacenia zaległości w KRUS w wysokości ok. 20.000 zł. i uzyskania tym samym prawa do emerytury. Zasadnie jednakże w uzasadnieniu orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej podnosi się, że takie zamiary dłużnika mogły być rozpatrywane w kontekście popełnienia przestępstwa z art. 302 § 1 k.k. tj. przestępczego zaspokojenia jednego wierzyciela kosztem innych. Skarżący jakby zupełnie abstrahuje od tego problemu jedynie w końcowej części odwołania wspominając o powyższym. Zupełnie w tej sytuacji rozmija się z rzeczywistością powoływanie się przez skarżącego w realiach niniejszej sprawy na zasadę formalizmu postępowania mającą chronić dłużnika przed dowolnością czy też samowolą organów egzekucyjnych. Zachowania się obwinionej stanowiącej naruszenie prawa w sposób oczywisty nie można pochwalać, ale też nie sposób przyjąć w tym wypadku że naruszenie to miało charakter rażący. Trudno w tym kontekście także mówić o skutkach gospodarczych czy społecznych naruszenia prawa przez obwinioną. Podkreślić należy że obwiniona po wysłaniu skargi przez dłużnika umorzyła postępowanie egzekucyjne do jego nieruchomości, a dwa dni później złożony został przez wierzyciela nowy wniosek wprost wyrażający wolę wszczęcia egzekucji z nieruchomości.

Całokształt powyższych okoliczności wskazuje, że trafne jest stanowisko Komisji Dyscyplinarnej o uniewinnieniu obwinionej od popełnienia deliktu dyscyplinarnego z art. 71 pkt 2 u.k.s.e. Nie sposób także przypisać jej było popełnienie deliktu dyscyplinarnego z art. 71 pkt 1 u.k.s.e. poprzez obrazę § 6 Kodeksu Etyki Zawodowej Komornika Sądowego. Zarzut ten także zawarty we wniosku wszczynającym postępowanie dyscyplinarne dotyczył tego samego zdarzenia tj. wszczęcia egzekucji z nieruchomości bez stosownego wniosku wierzyciela. Zgodnie z § 6 Kodeksu Etyki Zawodowej Komornika Sądowego komornik jako funkcjonariusz publiczny wykonujący zawód zaufania publicznego obowiązany jest do postępowania zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa i swoim sumieniem, złożonym ślubowaniem oraz przyrzeczeniem, zasadami współżycia społecznego, dobrymi obyczajami, wykazywania się należyłą rzetelnością i sumiennością, kierowania się zasadami uczciwości, godności, honoru oraz do dochowania tajemnicy prawnie chronionej. Kodeks w tym paragrafie odnosi się raczej do etyki zawodowej komornika, oceny moralnej i społecznej jego pracy niż do samej obrazy przepisów prawa. W realiach niniejszej sprawy uznanie, że obwiniona naruszyła powagę i godność urzędu poprzez naruszenie art.799 § 1 k.p.c. byłoby niesłuszne już chociażby z powodów wskazywanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, tj. faktu że starała się ona w sposób rzetelny i uczciwy zniwelować negatywne konsekwencje swojego działania, umorzyła postępowanie egzekucyjne i pokryła koszty postępowania w zakresie bezprawnie wszczętej egzekucji z nieruchomości.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej.

Na podstawie art.750 ustawy o komornikach sadowych i egzekucji Sąd Okręgowy kosztami postępowania odwoławczego obciążył Krajową Radę Komorniczą.

Klara Łukaszewska Andrzej Tekieli Andrzej Żuk